

SZŐLŐBEN.

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben.”)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án
Előfizetési díj. Egész évre 2 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
CSOMOR KALMÁN.

Az agrár-kölcsön.

A szőlők felujtása érdekében nyújtott agrár-kölcsönökről egynémelyek kedvezőtlenül nyilatkoznak.

Vannak, akik a visszafizetési összegeket nagyinak találván azt hirdetik, hogy *az drága kölcsön.*

Akiknek nincs szükségük a kölcsönre, akik képesek önjerejükből is felujtani szőlőjüket: szerencsés helyzetben vannak. Persze, azok az agrár-kölcsönről ha kedvezőtlenül nyilatkoznak is, nem hibáztatandók, mert legolcsóbb kölcsön az: ha az ember azt saját tárczájából veszi ki.

De nem úgy van a szőlész nagyközönség. Azokra valószínűs jótétemény az agrár-kölcsön. Mert az igazat megvallva: felette nagy a száma azon felujtott szőlőknek, melyek a nyert agrár-kölcsönrel telepítették.

Ha az agrár-kölcsön nem nyújtott volna: *a szőlőfelujtás nem öltött volna oly nagy mérvet.*

S így ezen intézkedés valószínűs jótétemény a nagy nemzeti vagyon emelésére.

De azután nem is áll az, hogy az agrár-kölcsön drága volna.

Sőt igenis olcsó; mert hol kap manapság valaki 5—5½^o/o-tólira kölcsön pénzt? . . . S hol van az a hitelező, aki az adott kölcsön után 5 évig sem tőke, sem kamat törlesztést nem kíván?

Hol van az a pénzügyintézet, amely az egyébként adóssággal terhelt szőlőbirtokra a rajta levő terhek figyelembe vétele nélkül, a felujtás kiadásainak megfelelő kölcsönt adjon?

Azért tehát helytelenül cselekszenek azok a boldogok, akik a kölcsönre utalva nincsennek, s ebbeli jólétükben fog-

hegyről beszélnek a kölcsönről; sőt még inkább helytelenül cselekszenek akkor, midőn az egyszerű kevésbé számitani tudó szőlészeket: az agrár-kölcsön igénybevételéről lebeszélnek.

Mert szó ami szó, hogy a szőlőknek rendszeres sikeres telepítése nagy összegbe kerül.

A legkisebb számitás szerint is egy 1200 □-öles magyar hold területnek: szőlővel betelepítését legkevesebb 1000 frtra lehet tenni.

No most már az a szegény gazda, aki ennyi pénzzel nem rendelkezik, mit tesz? Neki szalad; — beülteti a fordítatlan talajt alany vesszővel. És éveken át küzködik; míg végre egy rendetlenül beállott egyenetlen, s később gyenge fejlődésű kevés jövedelmet adó rendszertelen szőlője lesz.

Évek mulnak el jövedelem nélkül; és az évek után is csekély jövedelmet adó szőlője lesz.

Mig ha agrár-kölcsönt nyer, földjét megfordítva rendszeresen eszközli a telepítést. Így a negyedik évben dus termő szőlője van, mely annyit jövedelmez, hogy a kölcsön törlesztésre is jut, és a fáradságért is marad tisztos polgári haszon.

Azért tehát, csakis jól felfogott érdekét szolgálja az, aki az agrár-kölcsönhöz fordul, és azzal szőlőjének telepítését rendszeresen eszközli.

Az agrár-kölcsönnek azonban egy óriási nagy hibája van. Ezt a hibát, hátrányt, már a törvényjavaslat tárgyalása alkalmával is többen hangoztatták.

A hiba abban van, hogy a rátafizetések mindig november hó elsején eszközlendők.

Ezen határidőt a szegény szőlősgazda, mint a jelen idő is igazolja: a legjobb akarat mellett sem képes betartani.

Tegyük fel, hogy a visszafizetési határidő már ez évben esedékes; mit tehet a gazda?

Volt ugyan valami közepes termése, de vevő egyáltalában nem jelentkezik. Nincs kilátás arra, hogy ez év hátra levő részében jelentkezzenek már ekkor azért sem: mivel a téli nagy hidegekben a borszállítás nem igen eszközölhető, s így a borüzlet a tavasz kikeleteig pihen!

Tessék csak egy kissé komolyan gondolkozni. Honnét vegyen a szőlész pénzt? hiszen aki a szőlészetre van utatva: egyedüli jövedelmi forrását a szőlő termése képezi. . . .

Mivel pedig a szőlész borát eladni nem bírja s így fizetni nem tud: következik az exekuczió, a költségek szaporítása, és végre magának a birtok-testnek az elárverezése.

Bekövetkezik az, hogy a filloxera által agyon sujtott szőlész, aki 4—5 évig kitartó munkássággal szőlőjét felujította: árverés útján egyedüli reményétől megfosztatik.

Nohát ilyen helyzetet a kormányon ülő nagy férfiak nem akarhatnak nem tehetnek; és ennek bekövetkezését elő nem segíthetik.

Hiszen ha ez bekövetkeznék nem-e joggal jajdulnának fel a szegény szőlészek, akik 4 évi véres verejtéküket reményüket így fosztanák meg?! . . .

Mert hát ne higye azt senki ember fia, hogy az agrárbank által nyújtandó kölcsön mellett a szőlésznek testi erejével, két kézi munkájával nem kell a szőlők felujításához hozzájárulni! . . .

Ismételjük; nem hiszük, nem hihetjük, hogy a magas kormány, amely oly nagy jóakarattal adott életet azon törvényjavaslatnak, melynek alapján a szőlők felujítására kölcsön adatik, hogy eme nagy férfiaknak más lebegett volna szemük előtt, mint az, hogy a vagyonában tönkrement szőlészek helyzetén segítve legyen. Mert az, hogy a nagy nemzeti, a nagy adóalapot nyújtó vagyon fentartassék illetőleg visszaszereztessek: csak egyoldalú helyes kijelentés. De mellette kell állani annak is és pedig azonnal, hogy így a filloxera által kipusztított szőlészek százezreinek megélhetése biztosítsassék.

E két kijelentés együttesen hordozza magán a lelkiismeretes hazafias bölcs intézkedést.

De ha az utóbbi, a nemzeti vagyon visszaszerzése csak jelige, — aztán hogy kibírja azt a vagyont az mellék kérdés — ha ilyen felfogás uralkodnék, akkor azután ne csodálkozzanak azon, ha a nép szeméről lehull a hályog, és azon szomorú valóra ébred fel, hogy ő csak eszköz volt a nemzeti vagyon visszaszerzésére; de a fáradság bére azoké, akik filloxera által nem károsítottak, akik pénzzel rendelkeznek, s azután dobszó mellett a nagy költséggel és fáradsággal telepített most már termő szőlő jó busás jövedelmét élvezik.

Eszmemenetünk egy kissé megszaladt, visszavezetjük tehát a nyugodt a reménydus térre. De hiába, bármint ipar-

kodjunk e rém képet eltávolítani, ha a visszafizetési határidőre gondolunk, és a jelen helyzetünk és annak következményeit mérlegeljük; ismét csak oda lyukadunk ki, ahova eszmemenetünk előbb elvezetett.

Mert ez adósságot sóhajjal, panaszszal és sirással kifizetni nem lehet.

Látjuk az állami adók behajtásánál a kérlelhetlen szigort. S így tisztában lehetünk magunkkal, hogy a november elseje után következik, a felszólítás a foglalás esetleg árverés.

Lehet, hogy egyes ügyes és tekintélyes vagy befolyásos embernek sikerül a fizetést tavaszig, a borüzlet lendületeig elhuzni, halasztani; de legnagyobb rész, a szegény egyszerű szőlész erre képtelen.

Tehát neki fizetni vagy futni kell. Ha pokol mélységes fenekéről is pénzt kell neki keríteni; mivel más eladni valója nincs mint a bora: annak kerit szerez vevőt; s eladja úgy ahogy veszik. Így azután ő, az egész éven át dolgozott, a hasznot pedig más dugja zsebre.

A jelen év nagyon alkalmas, hogy ezen kérdés felett elmélkedjünk; ebből következtetve lehet a jövőre számítani.

A jövő képe rémséges; s így arra kell törekednünk, hogy azoktól megszabaduljunk.

A néma gyermeknek nem érti az anya a szavát; zörgess nyittatik, kérj adatik elvből kiindulva: kell aggodalmunknak kifejezést adjuk; zörgetnünk és kérnünk kell, hogy meghallgatást eredményt nyerjünk.

Ne várakozzunk eddig, mikor az első visszafizetési határidő bekövetkezik; most idő előtt kell a helyzetet feltárnunk. S erős a reményünk, hogy siker fogja koronázni kérésünket zörgetésünket.

A kormány férfiak jó hazafiak; lelkük szívük telve a jó szándékkal. S ha idejekorán például a mai helyzettel igazoltan mutatjuk ki jogos igazságos kérelmünket: meghallgattattunk.

Azért tehát saját jól felfogott érdekében áll minden agrár-kölcsönnel telepítő szőlős gazdának, eme tarthatatlan állapot megváltoztatásán fáradozni.

Álljanak össze minden vidéken azok, akik agrár-kölcsönt nyertek, és együttes kervényt terjeszenek föl a földművelési miniszterhez; mindannyian aláírva a jelen évvel azt indokolják, hogy azon megállapodás, melyben a visszafizetés november hó

elsejére tüzetik ki: meg nem állhat az károsis csak a telepítők jólétének tönkretételével vihető keresztül.

S kérjük, hogy ezen intézkedés módosíttassék úgy, hogy ezen határidő legalánb a reá következő május hó elejéig terjesztessék ki.

Ezideig azután a borkereskedés mindig föllendül, s a viszonyokhoz mérten a gazda terményét értékesítheti.

—y. —z.

Még egyszer a lisztharmat- és az aschenbrandt-féle porról.

A lisztharmat betegség az, melyről beszélni egész időszerű.

Ez egy új betegség, melyről már tudunk annyit, hogy a szőlőre kártékony hatású; s olvasunk róla oly rém híreket, hogy egyes vidéken óriási károkat tett.

Tudjuk azt, hogy ez évben felette sok vidéken kisebb nagyobb mérvben lépett fel; s így ellehetünk rá készülve, hogy ez éppen úgy, mint a peronoszpora: állandó vendégünk lesz, mely ellen védekeznünk kell.

Egyebet nem tudunk még róla, mint amit egyes szakemberek irnak.

Olvastunk már a védelmi eszközökről is, melyekkel más országban ahol a lisztharmat kártékonyan föllépett-védekeznek.

Azt is állítják, hogy igen is meglehet védeni a szőlőket a lisztharmattól.

Ennyit állítanak; ezt el kell fogadnunk. S ily értelemben nincs okunk a lisztharmat föllépése miatt aggodalmaskodnunk.

Annyiból áll az egész, hogy a védekezéssel járó kiadások, az évi kiadásokat fogják szaporítani.

Ennyire jutottunk el máig; ennyi amit hiszünk helyesebben remélünk.

Ne bizakodjunk azonban el, mert ha a más országokban eszközölt védekezések jónak bizonyultak is, kérdés, hogy a mi viszonyaink között adnak-e hasonló eredményeket?

De hát ezeknek a helyi viszonyainkhoz való módosítása rövid idő kérdése. Biztosan megfogjuk találni a helyes utat, mert hát érdekünkben áll, a kísérletek és eredmények iránt figyelemmel lenni.

Ahol pedig a megélhetés a rugó, ott a figyelem, az ovatosság, a körültekintés nagy, és ennek eredményeként: a hibák valamint a sikerek biztosan felösmertetnek,

Előbb azonban ösmernünk kell a betegség kártékony hatását; tudnunk kell azt, hogy a betegség illetve a lisztharmat mily időjárás

és mily körülmények között nyer életet, mikor lép fel vehemensebben? és mikor tesz nagyobb károkat?

Ösmernünk kell az ő kártékony hatását, ösmerni a védőeszközök sikerének mikéntjét.

Tudnunk kell azt, hogy egyenlő körülmények között, mely szőlőfajok azok, a melyek többé kevésbe ellenállanak a lisztharmatnak, avagy legelőször és legerősebben esnek áldozatul.

Hiába nagy képüsködik valaki, ez a természetben a gyakorlatban így van.

A lisztharmat még egy új baj; tehát tapasztalatainkra nem hivatkozhatunk. De előttünk van a peronoszpora.

A peronoszpora például, legelőbb megtámadja a jaquez az othello szőlőleveleket; ellenben az olaszrizling, a kövidinka, a damaskusi muskotat és egyéb vastag szövetű levelek tovább ellenállanak.

Ennek tudatában alkalmazzuk a védekezést is.

Igy lesz a lisztharmattal is.

Mondom, előbb a fent elsoroltakat mind-mind meg kell tanulnunk; s csak azután lehet határozottsággal a helyes, a czélszerű védekezést megállapítani.

Mint írják, Franciaországban a lisztharmat ellen kénporral védekeznek. Ez az egyedül elismert óvszer.

A kénpor védekezése abból áll, hogy a kénpor a levegőn feloldott minőségben, kénoxidá és kénsavvá változva öli ki a lisztharmat gombáit.

Mert a lisztharmat hasonló a peronoszporához. Az is gombácskák-ból áll mint ez; élete fejlődése annak is olyan mint amazé.

Kártékonyága azonban eltér; amennyiben a peronoszpora a szőlőleveleket semmisíti meg, s így ezzel a szőlőfürtök és szőlőbogyók beérlelését hátráltatja.

Tehát a peronoszpora pusztítása abból áll, hogy a levelek lehullásával a nedvkeringés a tükében megakasztatik, s így az érlelés be nem következhetik.

A lisztharmat kártékonyága abban áll, hogy a lisztharmat megtámadja a fürtöket és a bogyókat. A bogyókat apró gombácskaival bevonja s így a bogyó fejlődését megakadályozza.

Igy a lisztharmat által fejlődésében megakadályozott bogyó előbb egres marad; s mivel benne a szőlő mag azonban rendszeresen fejlődik, nagygyá lesz; s mivel a bogyóban nem fér, a bogyó héje szétpattan.

A lisztharmat kártékonyága tehát akkor nagy, ha a bogyókat akkor támadja meg: amikor még aprók kicsinyek.

A lisztharmat már akkor nem képes nagyobb károkat tenni, midőn a bogyók kifejlődtek szinesedni kezdenek; mert akkor már rendszeres nagyságukat fejlődésüket elérték.

Azért tehát a védekezési idő is eltér a peronoszpora elleni védekezési időtől; mert a lisztharmat ellen virágzás után azonnal kell védekezni;

s ha egyszer már a szőlők bogyójai szinesednek: nem kell a védekezésnek oly nagy mérvűnek lenni.

A peronoszpóra hazánkban leginkább június hó végén, vagy július hó elején lép fel, s uralkodik egész őszig addig, míg az éjszakák le nem hűlnek. Mert a peronoszpóra mint tudjuk mint tapasztaljuk: a hűvös éjszakákon nem fejlődik; s ahhoz hogy fejlődjék: állandó melegre van szüksége.

Éppen azért nem igen lép fel előbb június hó végénél, mert nálunk az ideig, ha vannak is egyes vagy egypár meleg napok, de azokat legtöbbször a hűvös szeles idők, s majdnem hideg éjszakák váltják fel.

Emlékezzünk csak a fagyos szentek napjára, mely egész Orbán napig május 2-ig tart. Ez ideig legtöbbször inkább hideg, de legalább váltakozó időjárás van, mely a peronoszporánál nem kedvez.

De legtöbbször megtörténik, hogy még június hó vége felé is hideg szeles idők vannak; ezek mellett sem fejlődik a peronoszpóra, pedig már ez időben a szőlő bogyója kezd fejlődni: s a lisztharmat elleni védekezésnek itt van az ideje.

Ezzel csak azt akartuk dokumentálni, hogy a két betegség ellen egyszerre kora tavasszal védekezni, még ha volna is erre alkalmas védőszerünk: nem volna szükséges.

Vizont nem volna szükséges szeptember elején lisztharmat ellen védekezni, hiszen a bogyók akkor már annyira kivannak fejlődve, hogy a lisztharmat kárt nem tehet; míg a peronoszpóra most teheti a legnagyobb kárt, mivel ha a leveleket most elpusztítja: a szőlő egres marad; míg ha ellenben nyáron át hullanak el a levelek: azokat a hónalj-hajtások pótolhatják.

Midőn tárgyalásunkkal idáig értünk, éppen helyén van megemlékeznünk arról, hogy ez évben a borkereskedők egyes helyeken nem akarták a borokat által venni azon oknál fogva, mivel azok kénporozva vagy Aschenbrandt-féle porral voltak behintve.

Tehát ott követtetett el a hiba, hogy a kén vagy aschenbrandt-féle porozást későn akkor eszközölték: midőn arra már szükség alig volt; s midőn a kénpor a levegő befolyása folytán el nem illanhatott, de a szőlőbogyóján maradt.

De hát ez az első évben volt. A gazdák így tanulnak a maguk kárukon; míg végtére a védekezés: a munkásnép tudatába megy, és hasonló dolgok nem fordulnak elé.

Hiszen így voltunk a peronoszpóra elleni védekezéssel is.

Emlékezzünk csak vissza, hogy megtörtént még pedig Bpesten, miszerint a közegészség őrei, a permetezet szőlőket elkobozták, és megsemmisítették.

Hát mért volt ez? azért, mivel a szőlészek az évfolyamán nem védekeztek a peronoszpóra ellen. Föllépet augusztus hó végén a peronoszpóra, mely azután a védtelen leveleket megtámadta, s így az összes lombok kezdettek a tőkéről lehullani.

A gazda kétségbeesésében hozzá fogott a mész és rézgálicz oldattal permetezni.

Amit-azt, használt még a permetezés ; de a meszes zöld pettyek az egész szőlőfürtöket bogyókat ellepték ; s amint a szőlőbogyó szinesedett : annál feltünőbb lett a fehér és zöld petty a szőlőfürtökön ; ez idézte elő a megsemmisítést.

A magunk kára megtanított bennünket, hogy mikor és hogy kell permeteznünk.

Az első permetezés az alsó leveleket egész a szüretig megóvja ; a második permetezés a felsőbb hajtásokat, s így már a harmadik permetezéssel, sőt már a másodikkal sem kell a szőlőbogyókhoz lejutni ; hanem felül kell permetezni, hogy az ujonnan fejlődött levelek is meglegyenek védve.

Igy azután szüretkor a szőlő bogyóin a permetezésnek semmi nyoma sincsen. S így szünt meg azon tudományos vitatkozás is, hogy vajjon a permetezett szőlő borában mennyi réz rész van ? és vajjon kártékony-e az egészségre ?

Nagyobb megnyugtatásunkra ismételen emlékébe idézzük olvasóinknak azt, hogy az első években, mily hangos felszólalások és mily akadémikus cikkek jelentek meg. És mily szépen elaludtak. Manapság eszében sem jut senkinek azt felvetni : vajjon a rézgáliczsal való permetezés kártékony-e ?

Mert hát ha kekövetkezett is azon állapot, hogy a peronospora ellen még szeptemberben is erősen kellett védekezni, akkor is volt a gazdánk annyi vágott dohánya, hogy nem mésszel, de szódával eszközölte a permetezést, mely azután a fürtökön alig volt látható.

De egyébként ha a permetező anyag elég jól van elkészítve : az első permetezés nyomai még ősszel — egész a levél lehullásig láthatók és a peronospora esetleges föllépése esetén elég védelmet nyújtanak.

Tehát a lisztharmat elleni védekezéssel is így leszünk.

Annyit már tudunk, hogy minél korábban lép fel : annál nagyobb a kártékonytsága. Azért tehát a védekezést ellene egész korán, azonnal, virágzás után lehet és kell megkezdeni. — Azt is tudjuk, hogy a szinesedett szőlő bogyójának már többé nem sokat árt : azért a késői védekezést el kell ejteni ; s így azon aggodalom, hogy a bor kénporos lesz : *meg fog szünni.*

Ezt bizonyítja hasonló értekezésü, multi cikkünkbe felsotolt ez évben elért eredményünk, melyben azt mondtuk, hogy a kénporral augusztus hó elsején eszközölt védekezésünk: semmi sikerét nem láttuk.

Persze hogy nem, mert már amely szőlőbogyót a lisztharmat megtámadott, és amelyik ennek folytán kicsiny maradt: már tovább nem fejlődött, Legfőlebb annyiban lett külömbség, hogy a szőlőmagvak megnölvén, a bogyókat fölrepszették. Ellenben a szomszédos tőke bogyóit nem támadta meg, mivel azok már eléggé kifejlődtek. és megszinesedtek.

Most térjünk át a dolog azon részére, hogy mivel védekezzünk ? Kénporral-e avagy Assenbraandt-féle porral ?

Az Assenbrandt-féle por mint hirdetik összekevert szer. Melyben a lisztharmat elleni védekezésnél egy rész a *kénpor*, a többi alkatrész rézpor és mész.

Ezen keverékkel azt akarják elérni, hogy a két féle védekezési eljárást egyszerűsítsék, s ugyanakkor amidőn a lisztharmat ellen védekeznek: védekezzenek a peronoszpóra ellen is.

Tudvalevőleg a kén a lisztharmatot, állításuk szerint a rézpor pedig a peronoszporát volna hivatott megsemmisíteni. A mész pedig azért foglalná benne helyet, hogy a két védőanyag a levélre tapadjon.

Azt ásvántanból tudjuk, hogy a rézgálicz rézből lesz előállítva; akként, hogy rezet forró kénsavban feloldják. Így ha a rézgálicznak meg van a hatása, úgy az alkotó elemében is benne kell lenni a ható erőnek.

Csak azt tartjuk kérdésnek; vajjon a rézpor a közönséges esővizben vagy harmatban feloldódik-e? mert azt tudjuk, hogy a rézgálicz igen is feloldódik; és éppen ezen tulajdonságánál fogva alkalmas védelmi eszköz, mivel a levelekre tapadt rézgálicz részből: a reggeli harmatok bizonyos mennyiséget feloldanak, mely a levelen levő nedvben eloszolván, maró hatásával a peronoszporát kiöli.

Mint mondánk a rézgálicz vagy mint nevezik a kékkő: forró kénsavban feloldott rézből áll; s így nagyon természetes, hogy a jegeczedett gáliczban bizonyos mennyiségű kénsav is van, mely maró hatásáról ösmert.

Most már az a kérdés, hogy ha a rézgálicz feloldva kiöli a peronoszporát, mint megöli a buzán, a kukoriczán az üszögöt: hogy a rézpor ha feloldódnék is, amit nem hiszek bir-e oly nagy pusztító erővel, mint a rézgálicz?

Ezt mi csak kérdésül vetjük fel; válaszoljanak a vegyészek, a szakférfiak.

De mig erre az illetékes helyről megnyugtató nyilatkozatot nem hallottunk: a rézport s így az Assenbrandt-féle port a rézgálicz elébe nem helyezzük.

Ezekből kifolyólag az Assenbrandt-féle port, a peronoszpóra elleni alkalmas védeszköznek nem ismerjük el még akkor sem, ha valaki azzal állana elő, hogy vele a szőlőjét porozva: a peronoszpóra nem lépett fel.

Mert hát a peronoszpóra talán az illető helyen el is maradt volna; az elmaradás nem tulajdonítható az Assenbrandt-féle pornak.

Arra feleljen meg nekünk a szakegyén, a vegyész: hogy a rézpor a harmat és esővizben feloldódik-e? S ha igen, eléggé erős-e arra, hogy a peronoszpóra gombáit kiölje? és hogy a rézgáliczban levő kénsav — nem-e járul a maró hatáshoz?

Azért foglalkoztam oly sokáig ezzel, hogy nézetemet elmondva igazoljam azt, hogy hát én miért nem ajánlom az Assenbrandt-féle port.

Mert a benne levő peronoszpóra elleni védő szerrel nem vagyok tisztán; továbbá mert az egyszerre való permetezés nem szükséges; és végre azért, mert a lisztharmat elleni védeszközül a tudományos világ

a kénport ajánlja, mely az Assenbrandt-féle pornál egy harmad részszel kevesebbe kerül.

Még akkor sem fogadnám el az Assenbrandt-féle port és nem ajánlanám, ha a Borászati Lapok által szétküldött kérdő ívekre az eredmény statisztikailag kedvező lenne.

Azért nem, mivel a szőlész közönség — mint előbb mondtam — a bajt betegséget teljesen nem ösmeri; így a nyilatkozatok is csekély értékűek.

S nem azért, mivel szerfelett lelkiismeretlen dolognak tartanám, ha külhoni bizontalan keverékért szőlész társaim oly nagy árt adnának, s kihagynák magukat fosztani; és egy bizontalan védekezést elfogadnának, akkor, mikor már azt biztosan tudjuk, hogy a rézgáliczsal meg lehet védeni a szőlőt a peronoszpora ellen, — s a kénport pedig a külhonban egyedül használják sikeresen a lisztharmat ellen.

Az Assenbrandt-féle hirdetéseknel az mondatik, hogy rézkénpor. Tehát úgy kell értenünk, hogy ez kénpor és rézpor.

Jól értsük meg egymást rézkénpor; tehát rézpor.

A rézpor mint fönnebb említünk nem oldódik a vízben. Tehát ha még ölöhatása volna is a feloldott rézpornak, még akkor sem volna vele cél érthető azért, mint többször mondánk: mivel nem oldódik fel.

Ha azonban a rézpor alatt azt akarná valaki kimagyarázni, hogy a rézpor alatt a rézgáliczpor értendő, és talán ilyen lenne a felállított kérdésünkre a felelet; arra azt feleljük, hogy ezt a magyarázatot nem fogadjuk el, mivel az ásványtanban a réz és rézgálicz két különböző anyag.

És akkor azt kérjük: miért keresztelik el a rézgáliczport rézpornak?

Mert vagy rézpor, vagy rézgáliczpor.

És ha rézpor, akkor annak hatásában addig, míg a vegyész szakközégek arról meg nem győznek, hogy miként oldódik fel a rézpor a vízben: nem hiszünk. — És ha alattomban rézgáliczport értenek, a a dolog még gyanusabb, mivel a félrevezetési szándék megállapítására nagyobb a gyanúok.

Akkor egyenesen az áll, hogy a keverésért szándékoznak a nagy jövedelmet zsebre dugni.

Szóval senki sem lelkesüljön és ne üljön fel addig az Assenbrandt-féle pornak, míg annak tökéletességéről kormányunk szakközégek meg nem nyugtatnak.

Addig csak szerezzünk be még most ősszel valódi rézgáliczot, és kénport. — Most szerezzük be, vagy legalább rendeljük meg, mert a mindig nagyobbodó kereslet folytán az árak tavaszra fölemelkednek.

Azután szőlővirágzása után kénporozzunk; ha az idő pedig fölmelegsik és a peronoszpora életéhez fejlődéséhez megkívántató elég meleg időjárás van: permetezzünk zöldgálicz-oldattal; — és alkalmazkodjunk az időjárás szülte körülményekhez.

Ha úgy áll a dolog, hogy a kénpor, mész vagy cukor nélkül nem teped: hát adjunk hozzá cukrot vagy meszet. De akkor sem vegyünk méreg drágán aschenbrandt-féle port. De ne is pocsékoljuk a drága keveréket, mikor csak egyik részére van szükségünk.

Ha pedig a rézpor alatt rézgáliczpor értetik: akkor minek vegyünk drága keveréket, hiszen a rézgáliczot mésszel már minden szőlész megtudja keverni.

Bár mint áll a dolog, a vers vége az hogy a kénpor, a mész, a cukor a rézpor rézgálicz sokkal olcsóbban beszerezhető.

Tudom, hogy a Aschenbrandt féle por mellett rövidesen szól a nagy dob; de hát már más mellett is. Végre néma csend lett; a s őlések pedig haladtak okosan lassan de biztosan előre.

Lehet hogy én is megtámadtatom, hogy bátorkodom nézetemet nyilvánítani. De hát győzzenek meg!

Levelezés.

Tek. Szerk. Úr! Az évben nekünk is szerencsétlenségünk volt a lizstharmathoz. A szőlőben elvétve tett kárt, de most látjuk, hogy a szőlőlevelek erősen mogváltak támadva, s a szőlővesszőkön kisebb-nagyobb sötét piros barna foltocskák vannak.

Most az a kérdés: használhatjuk-e az így megtarkított szőlővesszőket?

F. S.

Felelet. Már a múlt napokban elmondtuk nézetünket erre vonatkozólag, de most utánna nézve úgy találtuk, hogy az némi magyarázatra szorul.

Azt mondtuk ugyanis, hogy az nem egészséges vessző, a melyiken barna vagy más foltok vannak; alattomban értettük azt, ha ezek a foltok nemcsak a szőlővessző felső héján, de az alsó héjakra is átütnek, és alattuk a vessző száradt állapotban van.

Ha a lizstharmat a vesszőt zöld korában támadja meg, a felső héja, ahol a lizstharmat gombái tanyát ütöttek: nem hízik meg, de reá sül a vessző fás részére. Az így megtámadott szőlővessző egészségtelen; mivel azon a helyen, ahol a vessző héja a fás részre sült: a fás rész elszáradt. Később ha földbe jön: a víz hozzáhatolván elkorhad; és beáll a fenésedés.

Ha azonban a lizstharmat már a fásodó vesszőre helyezkedik: ott csak a vessző legfelső héja támadtatik meg; az alsó héjak és alatta a fás részek épek. Az így megtámadott szőlővessző teljesen életképes, egészséges és azzal telepíteni azt ültetni egész bátran lehet.

Tessék egy ilyen vesszőt megvizsgálni. Vegye le vigyázva a felső héját és látni fogja, hogy az alatta levő héj valamint a fás rész: ép.

Ellenben ha a lisztharmat a zöld éretlen vesszőt támadta meg akkor a felső héj folt alakban van vékonyan a fás részre száradva. Ez egészségtelen; és nem használható.

S így az anyavesszők, különösen az alsó részükben habár lisztharmat foltal meg vannak is lepve, egész bátran elültethetők. De a vesszők felső végei, melyeket a lisztharmat éretlen korukban támadt meg: egyáltalában nem való egyébre mint tűzre.

Zöldojtás sikereiről.

Elérkezett az idő, hogy a zöldojtasok sikereit bírálat tárgyává tehetjük.

A nyár folyamán, a munka idejében mi is többször foglalkoztunk, ezen kérdéssel; a megeredést illetőleg nyilatkozatokat tettünk. Most azonban midőn a zöldojtványok beérésének ideje érkezett, midőn a helyben el nem döntendő zöldojtványok leszedhetők és le is szedettek, kezeinkbe véve azokat, megszámlálva az eredményt, megbirálva a forradás mikéntjét: *egész bátran lehet a bírálatot elmondani.*

A Czeiner-féle zöldojtás ellen, mely manapság általában el van terjedve azt hozták és hozzák fel, hogy az alany szárjai felső részüknél nem forradnak teljesen össze a nemes részszel; s így a nemes részen e forradási hiány folytán: *kisebb-nagyobb üresség támad*, melyen át például egy kés hegyet vagy tűt, a bélcsatornához belehet tolni.

Azt állítják, hogy ezen kis hiányoságon át a nedvesség behatol a nemes bélcsatornába, ahol is előbb a rohadás, később a fenésedés áll be; végre pedig a nemes rész elhalását idézi elő.

Azt állítják, hogy a Lácza-féle zöldojtásnál ezen körülmény ki van zárva.

Ha a kétféle készítésű beérett zöldojtványokat jól szemügyre vesszük, azt találjuk, hogy e Czeiner-féle zöldojtványok egyikénél másikánál igen is jelen van *a kis likacska*. De leginkább azoknál, amelyek vagy későn nemesítettek, vagy gyenge alanyon nemesítettek.

A későn eszközölt zöldojtásnál nem volt elég idő arra, hogy a forradás teljesen betöltsön minden legkisebb részt; de még is leginkább a gyenge alanyokon láthatók az ilyen hibák. Ahol a fejlődés szinte gyenge lévén: a forradás nem lehetett tökéletes.

Az erős fejlődésű alanyokon, a portálisokon sőt még a tomentósan is elvétele lehet találni ilyen hibát.

Ahol ilyen hiba van: azon ojtás persze hogy nem tökéletes; s így ezt kerülni tanácsos.

Az tény, hogy ezen körülmény hátránya a Czeiner-féle zöldojtásnak. Származik pedig ez onnét, mivel az alany szárnyai hosszabbak a nemes részen eszközölt metszlapoknál; s így a szárny végei nem forradnak oda, csak leszáradnak elhalnak. Ha a nemesítés korán esz-

közöltetett, és az alany szárnyai korán elszáradnak és a fejlődés erős : *akkor a mondott hibáktól megmenekülhetünk.*

Ezek után egész bátran mondhatjuk, hogy a nevezett hiány azonban kikerülhető, *ha jó fajta ripáriába respektive portálisba nemesítünk.*

A Czeiner-féle zöldojtásnál azt is tapasztaljuk, hogy közvetlen az ojtás alatt egy kis ellapulás, és elvékonyodás is látható.

De ez is csak ott, ahol az ojtás nem szabatosan vitetett keresztül.

A szabatas ojtás az, ha a nemes gally éke az alanynak egészen a bütyökébe tolatik be. Ilyen nemesítésnél nincs alól elvékonyodás:

Ha azonban, a nemes ékje az alanynak nem a bütyökébe, de a bütyök felett levő izület részbe helyzetetik ei: következik az ellapulás és elvékonyodás.

Ezt nagyon könnyen meglehet érteni.

A forradás helyén a rendesnél vastagabb rész képződik; — a bütyök az izületnél vastagabb lévén, így a közte levő kis izületrészt vekonyabb.

Ez is hiba. De ezt kikerülhetjük könnyen: ha szabályosan járunk el a nemesítésnél.

Ezek után elmondhatjuk, hogy a Czeiner-féle zöldojtásnál kifogásol: és joggal kifogásolható hibák: a gazda által, részben a jó alanyvessző beszerzésével, részben a helyes zöldojtás keresztül vitelével kikerülhető.

A Laczay-féle zöldojtás ellen sokan azt a panaszt emelik, hogy az eszközlött ojtásokból a nemes részeket a szel kiveri azért, mivel a nemes részt nem bírják jól belecrósíteni.

Azt állítják, hogy a gumiszalag a kötésről lepattog.

Hogy a gumi-szalag alatt a vessző nem érik be.

Most midőn ezeket is bírálat tárgyává tehetjük, először is azon örvendetes jelenséget mutatkozik, hogy a forradas teljesen tökéletes. Olyan, minőt általánosságban egy ojtás nemnél sem nyerhetünk.

Az alany szárnyai egészen rövidek lévén: a nemes gallyhoz vannak forrva.

Ezen körülmény határozottan előnye a Laczay-féle zöldojtásnak.

Az sem következett be amitől sokan félték; hogy a gumi szalag lepattogott volna. Mert a gumi-szalag nagy része még most is az ojtványon van.

Az tény, hogy a multban a gumi-szalag lepattogott; de az a gumi-szalag minőségének rovasára jegyezendo. Mivel a gumi-szalag száraz volt.

De a legutóbbi időben olyan gumi-szalagot árulnak, amely majdnem kocsonyas, és ez nem hogy le nem pattog az ojtványról, sőt mondhatni: összeolvad és majdnem egy testet képez; s ily állapotban marad meg rajta keső őszig.

Sőt most midőn a gumi szalagot eltávolítjuk, azt látjuk, hogy alatta a vessző teljesen be van erve.

Tehát azon aggodalom, hogy a gumi alatt a vessző nem érik be a tapasztaltak által meg van döntve.

Még egy dolgot kell a Lázay-féle eljárásról igazolni, olyant amit a nyár folyamán magunk sem hittünk, azt, hogy : a lehuzott zöldojtványok beérjenek.

Tettünk vele kísérletet. A megeredt zöldojtványokból egy pár száz darabot kísérletül a föld alá huztunk ; és most midőn közüle néhány darabot felvettünk : azokat érett szintüeknek találtuk ; s egynémelyik elég szép gyökérzetet hajtott.

Ezen eljárás megérdemli, hogy jövőre nagyobbban tétessék vele több vidéken kísérlet ; és ha csakugyan bevállanék : ugy egy felette nagy eredményt lehetne elérni azt, hogy a zöldojtványainkat a lehuzásál talp a jégveréstől meg lehetne óvni.

A párosításról nem szólhatunk ily kedvezően. A párosítás noh bár gumiszalaggal is volt kötve, nem adott oly fényes eredményt, miat a Czeiner, és Lázay-féle ojtás. A bütyökön átvágott nemesítéssel ne dig mi célzt érni nem voltunk képesek.

Mindezekután megállapodásunk a következő :

A bütyökön eszközlött ojtást felette nehéz megkötni ; s így a sikertelenség, már a kivitelben benne van. De azért ugy ezzel, mina a párosítással lehet kísérleteket tenni már azért is, mivel felette gyönyörű forrasu eredményt adnak. — Lehet, hogy egyesek kísérlete od fogja fejleszteni, miszerint ezeket is a Czeiner és Lázay-féle nemesítések mellett lehet ajánlani.

A Czeiner-féle zöldojtás manapság a legelfogadottabb, ezzel fog jalkozik ma a szőlészek legnagyobb része.

Ezen eljárásnál előforduló hibát ugy lehet kikerülni, hogyha kitünő alanyvesszőnkre ripária-portálistra vagy jól kifejlődött rupestris és szolonisra nemesítünk. És ha az alanynak nem hagyunk hosszú szárnyat, hogy az rövid idő alatt leszáradván a forradás tökéletesitessék.

A Czeiner-féle ojtás már azért is fentartandó, mert azzal a legkorábban lehet nemesíteni. És pedig minél korábbi a nemesítés : annál nagyobb a megeredési százalék és annál erősebb a forradás.

Különösen pedig arra kell vigyázni, hogy az alanyvesszőbe eszközlött behasítás egész a bütyök válaszfaláig jöjjön. Ha így helyeztetik be a nemes gally : akkor az alany bütyökje és a forradás között nem lesz elvékonyodás.

Igy elbánva a Czeiner-féle zöldojtási módozat, szőlészetünk egyik főfaktorának tekinthető.

A Láczaiféle zöldojtás kivitele szintén könnyü : jól kereszrül véve a siker nagy ; a forradás semmi kívánni valót nem hagy. Csakhogy ezzel egész korán nem lehet a nemesítéseket eszközölni, mivel gyenge izületén az ék nem rögzithető meg. Csak is akkor lehet ezen eljárást eszközölni, mikor már a Czeiner-féle nemesítést legalább 8 napig eszközlöttük.

Ezek az eredés, forradás mikéntje után szerzett tapasztalataink.

Eladó európai szőlővesszők.

Sima csemege fajok.

Muskat alexander 10 szál 30 kr.	Cor. magn. 10 szál . 30 kr
„ Biffere . . . 30 „	Ezr. Magyarország 3.—
„ Boowod . . . 60 „	Csodaszőlő . . . 8.—
„ Blank quen Vikt. 50 „	Fürj-tojás . . . 20 „
„ Citronelle . . . 30 „	Fehér napoleon . . . 40 „
„ Croquant . . . 25 „	Kossuth Lajos . . . 50 „
„ Damaskus . . . 25 „	Malaga Rosea . . . 80 „
„ De nantes . . . 25 „	Malakkoff uzum . . . 50 „
„ Genuai . . . 52 „	Mandlen Angevine . 20 „
„ Dr. Hoog Róbert 50 „	Óriási Napoleon . . . 30 „
„ Frontingnan bl. 25 „	Perzsiai óriás . . . 20 „
„ . . . ruge 25 „	Perl Imperiál . . . 30 „
„ Ottonel . . . 25 „	Prekocie d malinque . 20 „
„ Tokaj . . . 25 „	Piros nagy Napoleon . 50 „
Rozsdás muskolat . . . 20 „	„ kis Napoleon . 50 „
Chas . Almeria 10 szál 25 „	Riese de calabre . . . 30 „
„ . Angevina . . . 25 „	
„ . Des angeres . 25 „	
„ . Blanc . . . „	
„ . Fonteneble r. 30 „	
„ . Imperial . . . 30 „	
„ . Jeruzsalem . 30 „	
„ . Német piros . 30 „	
„ . Mathiasz . . . 50 „	
„ . Teneriffe . . . 30 „	
„ . Tokaj den J. 30 „	
„ . Rouge . . . 25 „	
„ . Szt. Fiakre . 30 „	
Duchesse of Buccleuch 60 „	

Borszőlők.

Nemes kadarka ezre . . . 4.—
Nagy burgundi „ . . . 4.—
Oportó . . . „ . 5.—
Szent-lőrincz . . . „ . 5.—
Kövidinka . . . „ . 4.—
Bakator . . . „ . 5.—
Mézesfehér . . . „ . 4.—
Ezerjő . . . „ . 5.—
Rizling . . . „ . 4.—

Gyökeres vesszők szintén több fajtából kaphatók.

Megrendeléseknél 25%-tőli előleg küldendő. A név, a lakhely, vasuti vagy hajó állomás tisztán olvashatóan kiirandó.

Gyöngyös, Hevesmegye 1899 szept. 12.

Tisztelettel

Csomor Kálmán

szőlőnagybirtokos.

Valódi
f a j t i s z t a

— 200 ezer szál —

Ripária-portális

gyökeres

és

s i m a v e s s z ö k

jutányosan

e l a d ó k.

Kovács és Társa könyvnyomdája, Gyöngyösön.